

Što je Ženski sud?

- Prostor za glasove žena, za svjedočenja žena o iskustvu nepravdi pretrpljenih za vrijeme rata i u miru,
- Prostor za svjedočenje žena o nasilju u privatnoj i javnoj sferi,
- Prostor za svjedočenje o organiziranom otporu žena.

Kada je počeo proces formiranja Ženskog suda - feministički pristup pravdi?

Krajem 2010. godine 7 članica Inicijativnog odbora/IO iz gotovo svih nekadašnjih republika SFRJ pokrenule su inicijativu za organiziranje ŽS. IO sada ima 10 organizacija iz svih država bivše Jugoslavije.

U protekle dvije godine, Žene u crnom su bile nositeljice programskih aktivnosti.

Što smo do sada uradile?

Tokom protekle dvije godine rada na terenu, organizirano je:

- **11** regionalnih seminara,
- **10** obuka za javne prezentacije,
- **102** javnih prezentacija u **83** grada u cijeloj regiji,
- **25** dokumentarnih filmova u vezi s temom,
- **15** sastanaka (radni konzultacijski, sastanci Inicijativnog odbora, sastanak Međunarodnog savjetodavnog odbora),

- **5** regionalnih feminističkih kružoka za produblivanje znanja u vezi s temom,

- **10** izdavačkih jedinica (brošure, čitanke i mirovna agenda) kao i veliki broj letaka na svim jezicima (albanski, bhsc, makedonski, slovenski).

Koji period obuhvaća Ženski sud?

- Ženski sud će se baviti nasiljem počinjenim 90-ih godina,
- Ženski sud će se baviti nasiljem nakon ratova 90-ih XX stoljeća.

Zaključeno je da kontinuitet nepravdi i nasilja povezuje ratnu i postratnu situaciju.

Kojim bi se oblicima nasilja bavio Ženski sud?

Stavovi i svjedočenja sudionica u procesu ukazuju da su najčešći oblici nasilja sljedeći:

I Nasilje na etničkoj osnovi:

- **Institucionalno nasilje** - šikaniranja na granici od strane policije na osnovi etničke pripadnosti; istjerivanja s posla zbog manjinske etničke pripadnosti; prisilna promjena identiteta zbog etničke pripadnosti; istjerivanja iz stanova, itd.
- **Represija na nivou društva** - odbacivanje, šikaniranje, isključivanje etnički mješovitih obitelji/brakova/zajednica, itd.

II Militarističko nasilje:

- **Rat protiv civila** - ratna djelovanja, stalna fizička ugroženost, opsade, iznurivanje gladu, bombardiranje, militaristički teror na granici, itd.
- **Represija zbog otpora prisilnoj mobilizaciji** - nad ženama koje su podržavale dezertere - muške rođake kao i nad antiratnim aktivistkinjama koje su podržavale dezertere i prigovarače savjesti, itd.

III Kontinuitet rodno utemeljenog nasilja:

- **Ratni zločin silovanja** - prešućivanje ratnog zločina silovanja, zloupotreba ratnog silovanja u nacionalističke svrhe, stigmatizacija žena koje o tome svjedoče, itd.
- **Muško nasilje nad ženama** - fizičko, psihičko i seksualno nasilje u braku i partnerskim vezama od strane povratnika s ratišta, muško nasilje nad ženama u javnom prostoru kao društveno prihvatljiv oblik ponašanja, itd.
- **Politička represija nad braniteljicama ljudskih prava**

IV Ekonomsko nasilje nad ženama:

- **Privatizacija kao zločin nad ženama** - ukiđanje radnih prava, socio-ekonomskih, itd.
- **Život u stalnoj ekonomskoj oskudici** - život u stalnom strahu od siromaštva, od nezaposlenosti, od otpuštanja sa posla, od rada bez nadoknade, itd.

Dileme i izazovi koji su proizašli iz procesa

 a) *Pitanje odgovornosti* - iskustvo s terena je pokazalo da u javnosti nije prisutno pitanje odgovornosti (moralne, političke...) i to zbog:

- * nacionalizma,
- * prebacivanja odgovornosti na „druge“ (prije svega na drugu naciju),
- * poricanja i minimiziranja ratnih zločina počinjenih „u naše ime“, itd.

Žene smatraju da je to prepreka pravednom miru i da je važno nastaviti rad na pitanju odgovornosti iz feminističkog kuta.

 b) *Da li Ženski tribunal ili Ženski sud?* U vezi s ovom dilemom, žene smatraju:

- * Ženski tribunal je bliži institucionalnom pravnom sistemu („pravom sudu“)
- * Ženski sud više omogućava prostor za svjedočenje, iscjeljenje trauma i obnavljanje odnosa.

Žene se opredjeljuju za model suda koji spaja elemente i ženskog suda i ženskog tribunala.

 c) *Mjesto održavanja suda* - ova dilema, prema učestalosti odgovora s terena, pokazuje da bi se sud mogao organizirati u:

1. Beogradu, kao „simbolu odgovornosti za ratne zločine“,
2. Sarajevu, kao „simbolu patnje“,
3. više gradova, kao „putujući sud“,
4. gradu koji je „izvan“, koje ne nosi ratne traume.

Definitivna odluka o mjestu održavanja Ženskog suda donijet će se u nastavku procesa.

 d) *O svjedočenju na Ženskom sudu, iskustvo je pokazalo da:*

- * Postoji velika potreba za sigurnim prostorom,
- * Postoji strah od obnavljanja trauma,
- * Postoji strah od javnog nastupa,
- * Postoji strah za osobnu sigurnost i sigurnost članova obitelji.

U svim sredinama prevladava krajnja nesigurnost (u političkom, etničkom, rodnom, socioekonomskom pogledu), koja povećava ranjivost žena.

Što smo još do sada uradile?

- Više od **200** organizacija civilnog društva je uključeno u proces,
- U aktivnostima u vezi sa ŽS, sudjelovale su žene iz više od **100** gradova,
- Proces organiziranja ŽS obuhvatio je više od **3.500** sudionica/ka.
- Preko **250** aktivistkinja/sta je direktno sudjelovalo u osmišljavanju i realiziranju aktivnosti vezanih uz organiziranje ŽS.

Priredile: Žene u crnom
siječanj 2013.

Žene u crnom

Jug Bogdanova 18/5, Beograd

+381 11 26 23 225

zeneucrn@gmail.com

www.zeneucrn.com

ŽENSKI SUD

FEMINISTIČKI PRISTUP PRAVDI